

Speech Jan Peter Balkenende, CDA-Partijcongres, Utrecht, 20 mei 2006

De agenda van de toekomst

Beste vrienden,

Het CDA moet winnen. Het CDA *kán* winnen.

Ik ga voor goud.

Dat is mijn ambitie.

Voor u staat iemand met vertrouwen in de toekomst.

Voor u staat iemand met plannen voor de toekomst.

Beter is niet goed genoeg.

Ik wil het beste voor ons land.

Ik wil u daar vandaag graag meer over vertellen.

- U begrijpt, mijn vertrouwen wordt mede bepaald door de herverkiezing van Marja van Bijsterveldt. Ik ben blij dat we weer vier jaar verzekerd zijn van de inzet van een bezielde en enthousiasmerende partijvoorzitter. Op deze plaats wil ik Marja van harte feliciteren met haar herverkiezing als partijvoorzitter. -

Beste vrienden,

We hebben de afgelopen maanden na de gemeenteraadsverkiezingen veel tijd gestoken in discussiebijeenkomsten en intern debat. Dat was nodig en goed.

Het heeft ook concreet resultaat gehad. Er is een akkoord over de koopkracht. Velen zullen daar de positieve gevolgen van merken. Het CDA heeft goed geluisterd.

We hebben de afgelopen jaren gedaan wat we beloofd hebben. Daarmee hebben we voor Nederland nieuwe kansen gecreëerd. Economisch staan we er veel beter voor dan tal van landen om ons heen.

Wij hebben de hervormingen grotendeels afgerond. Andere landen moeten er nog mee beginnen. We hebben dus een voorsprong. Een voorsprong die we niet uit handen moeten geven.

Dat hoeft ook niet.

Nederland kan ook in de 21ste eeuw succesvol zijn. Juist door onszelf te blijven. Door voort te bouwen op waar we al sinds de VOC-tijd goed in zijn: creativiteit, de wil om te ontdekken en de stabiliteit van het poldermodel.

Mijn toekomstbeeld: een Nederland dat dynamiek, een stevige economische groei en internationale allure combineert met menselijke maat, zorgzaamheid en duurzaamheid.

We hebben veranderingen doorgevoerd. Dat heeft dit toekomstbeeld een stap dichterbij gebracht.

Ik neem u even mee terug naar vier jaar geleden. Nederland stond er slecht voor. Er was veel onrust en weinig perspectief.

Ons land ontwaakte ruw uit de roes van de zogenaamde nieuwe economie. De internetbubbel was gebarsten.

Er was sociale en maatschappelijke verschraving. Private rijkdom tegenover publieke armoede.

De economie leek bezig met een vrije val. Kort daarvoor was de arbeidsmarkt nog krap. De lonen rezen de pan uit. Dat hebben we geweten. We prezen onszelf de markt uit en werden te duur. De werkloosheid schoot ondertussen omhoog.

Er was ook grote onrust over wachtlijsten in de zorg en lerarentekorten op scholen.

Wij realiseerden ons één ding: als we de arbeidsmarkt niet hervormen wordt die krappe arbeidsmarkt het grote probleem van de toekomst. Want als straks meer ouderen met pensioen gaan, wordt de beroepsbevolking smaller.

Zullen er dan genoeg handen aan het bed zijn? Krijgen we de wachtlijsten en de lesuitval dan weer terug? Uit personeelsgebrek? Schieten de lonen dan weer omhoog, met alle gevolgen van dien. Zullen bedrijven dan niet nog sneller gaan vertrekken?

We hebben meer werkende mensen nodig.

Maar moeten we die zoeken bij jonge gezinnen? Zijn die gezinnen juist al niet overbelast?

Is het niet zinvoller om naar de instroom in de WAO te kijken?

Is het niet zinvoller om de ontwikkeling te keren dat mensen steeds vroeger stoppen met werken?

Is het juist niet goed om te kijken hoe we de vele werkloze allochtonen bij de arbeidsmarkt kunnen betrekken?

Met een “ja” op die vragen ontstond de agenda voor dit kabinet: hervormingen van de arbeidsmarkt, van de WAO, van VUT/prepensioen. En zorgen dat het zorgstelsel minder bureaucratisch en meer solidair wordt.

Daarom hervormden wij.

Om de AOW en de pensioenen straks betaalbaar te houden.

Om de echte arbeidsongeschikten een hogere uitkering te kunnen geven.

Om wachtlijsten en lesuitval in de toekomst te vermijden.

Om de gezondheidszorg ook in de toekomst kwalitatief, toegankelijk en betaalbaar te houden.

Om de economie nieuwe impulsen te geven. En meer mensen zicht op een baan.

Kortom: een sociale agenda.

Als zo vaak in de geschiedenis gingen we als christen-democraten lastige maatregelen niet uit de weg. Is het niet onze plicht een betere samenleving voor onze kinderen achter te laten?

Het is ons beleid. CDA-beleid. Beleid dat verder kijkt dan de waan van de dag. Beleid dat oog heeft voor komende generaties. Rentmeesterschap – het zit in onze genen.

Daarom ben ik ooit in de politiek gegaan. Daarom koos – en kies – ik vol overtuiging voor de hervormingsagenda van dit kabinet.

Problemen aanpakken is geen dankbaar werk. Maar het is niet voor niets geweest.

Nederland staat er beter voor!

Dat is niet alleen de verdienste van dit kabinet.

De samenleving – U! – heeft dat mogelijk gemaakt. Iedereen heeft een steentje bijgedragen. Door de lonen te matigen, door meer te gaan werken.

Beste vrienden,

De resultaten blijken uit meer dan cijfers alleen: ze zijn ook zichtbaar in de samenleving zelf. Ik geef u twee voorbeelden die aangeven hoe we ervoor staan.

Als u door de stad loopt dan ziet u ze weer in de etalages van veel winkels: de briefjes met de tekst “Enthousiaste collega gezocht”. Dit is een klein, maar toch overduidelijk signaal dat het met onze economie beter gaat. Dus hoe meer briefjes, hoe beter!

Laatst las ik in de krant een artikel met de kop: “De WAO uit”. Het ging over drie mensen die jarenlang in de WAO hebben gezeten. Door het nieuwe herkeuringenbeleid werden ze weer goedgekeurd. Ze moesten de WAO uit. Eén voorbeeld was Nicole Lodewijks. Ze was eerst “superkwaad”, stond er in de krant, maar nu is ze “superenthousiast”. Vol enthousiasme is ze haar eigen bedrijf begonnen: een eettentje. “Fonzie’s”.

Werk geeft voldoening. Werk geeft nieuwe energie en zelfvertrouwen.
Werk is en blijft de beste sociale maatregel.

Nicole Lodewijks laat het ons zien.

Ze heeft het heft in eigen handen genomen. Lef getoond. Ze ziet de toekomst met vertrouwen tegemoet.

De toekomst

Het vorige congres sprak ik over een saamhorig, sociaal en slagvaardig Nederland. Mijn toekomstperspectief is helder. Ik weet waar ik voor kies: het Nederlandse model.

Het zal u niet zijn ontgaan. De VVD – van Verdonk of Rutte, of Jelleke Veenendaal – kiest voor New York als ideaalbeeld. De PvdA van Bos kiest voor Scandinavië. Maar ik kies nadrukkelijk voor Nederland.

De afgelopen periode hebben we – samen – belangrijke stappen gezet naar een beter Nederland. We hebben – samen – kansen gecreëerd. We staan er beter voor dan de landen om ons heen. Daar ben ik trots op. Daar kunt u ook trots op zijn.

Maar nu moeten we de volgende stap zetten. Samen die kansen grijpen.

Kiezen voor de agenda van de toekomst in plaats van die van het verleden. De afgelopen periode ging het over sociale zekerheid. De komende periode gaat het wat mij betreft over investeren in kennis, innovatie, onderwijs en jeugd.

Investeren in mensen. Hun ontwikkeling. Hun toekomst. En het aanmoedigen van activiteit en creativiteit.

Dat is mijn agenda voor Nederland.

Investeren is nodig om iedereen voldoende kansen te geven. Juist ook degenen met een moeilijke startpositie in het leven. Wie van huis uit niet veel kansen meekrijgt,

moet alle mogelijkheden krijgen om zijn of haar talent te ontwikkelen. Want iedereen is ergens goed in!

Sommige mensen denken dat een dynamische samenleving het pakkie aan is van onderzoekers en ondernemers.

Dat is een misverstand.

Zij is óók een zaak van gedreven onderwijzers. Zij moeten de ruimte hebben om gewoon - volgens eigen expertise - goed les te geven.

Zij is óók een zaak van enthousiaste buurtbewoners die samen de handen uit de mouwen steken en hun buurt leefbaarder maken.

Zij is óók een zaak van die werknemer die meedenkt over hoe zijn organisatie het beter kan doen.

En van die werkzoekende die zich inspant om een baan te vinden.

Dat is de visie van het CDA. Verantwoordelijke mensen, organisaties en bedrijven. En een overheid die daarvoor ruimte biedt.

Hervorming was de vorige, noodzakelijke, stap. De komende tijd moet het gaan om: investeren in mensen, het aanjagen van participatie en het prikkelen van creativiteit.

Ik hoor u denken: en de vergrijzing dan? Dat brengt toch hoge kosten mee?

Inderdaad. Maar laten we het geld verdienen in plaats van alleen verdelen. Geen hoge belastingen heffen om in een grote bureaucratische overheid te steken. Dat is niet mijn keuze.

Daarom geen fiscalisering van de AOW.

Daarom geen beperking van de hypotheekrenteaftrek.

Het is ook niet nodig. Versterking van de economie laat zekerheden van mensen intact.

Mijn boodschap is helder. We kunnen de toekomst aan. Door méér arbeidsparticipatie, hogere economische groei en beheersing van de zorgkosten.

Sta ik daarmee lijnrecht tegenover Wouter Bos?

Welnee.

Ik zie hem niet tegenover me.

Ik zie hem achter me.

Is het niet zo dat Bos eigenlijk altijd twee stappen achter ons aankomt?

Weet u het nog?

Toen wij praatten over waarden en normen en over het gezin, vond Bos ons fatsoensrakkers. Nu heeft hij er zelf de mond van vol.

Toen wij ons best deden om het huishoudboekje van de staat op orde te krijgen, vond Bos ons kille boekhouders. Nu erkent hij zelf dat een sluitende begroting broodnodig is.

Toen wij onze nek uitstaken om te voorkomen dat mensen te vroeg stoppen met werken, stond Bos op het Museumplein te demonstreren. Nu deinst hij er zelfs niet voor terug 65-plussers in hun portemonnee te raken.

Ik zeg: kies voor de agenda van de toekomst.

Meer participatie van jongeren, allochtonen en mensen tot 65 jaar.

We moeten investeren in mensen in plaats van ze zwaarder te belasten.

Dat betekent meer mogelijkheden voor na-, om- en bijscholing voor mensen.

Daarom willen wij mensen een eigen budget geven voor opleiding en onderwijs.

Dat betekent een goede arbeidsbemiddeling voor mensen die aan de kant staan. Daarom willen wij verder op de ingeslagen weg met de Wet werk en bijstand.

Dat betekent fors investeren in de scholing van allochtonen. Daarom: ons er niet bij neerleggen dat bij hen veel werklozen en bijstandsgerechtigden zijn.

Gebrek aan scholing gaat maar al te gemakkelijk over van generatie op generatie. Met alle gevolgen van dien. Daarom willen wij investeren in hun scholing.

Verplichtend èn uitnodigend. Het verschil tussen een leerplicht van 12 jaar voor mensen die hier geboren worden en een cursus van 600 uur voor wie nieuw binnenkomt, is te groot.

Zo helpen we iedereen de aansluiting met de arbeidsmarkt te vinden.

Want de banen zijn er! Dit jaar 85.000 erbij. Laten we zorgen dat er genoeg goed opgeleide mensen klaarstaan om die banen te vervullen.

Bij de investeringsagenda past dus: meer participatie.
Het CDA wil dat talenten van mensen worden benut.

Maar daar stopt het verhaal bij het CDA niet.
Investeren in mensen betekent voor ons: zorg hebben over hoe mensen met elkaar omgaan.

Welvaart en welzijn gaan bij ons hand in hand.

Inzet voor de samenleving vergt dat mensen zich welkom en gewaardeerd voelen.

Kiezen voor Nederland betekent ook: kiezen voor iedereen die deel uitmaakt van die samenleving. Samen werken aan de toekomst van onze kinderen. Al onze kinderen.

Nederland als het land van respect en tolerantie.
Van gastvrijheid en geborgenheid.

Geen land waar de gordijnen dicht gaan, maar dat gericht is op de buitenwereld.

Een Europees land.

Een internationaal land.

Een voorbeeld land.

Dat geldt ook voor de economie. Ook hier de gordijnen niet dicht doen. Dus niet afschermen, maar juist openstaan voor nieuwe ontwikkelingen. Innoveren.

Innovatie is er niet alleen voor een sterke economie. Maar ook voor beter milieu, goede gezondheidszorg, nieuwe, schonere energiebronnen en betere ontwikkelingskansen voor arme landen.

Innovatie geeft ons een unieke kans om zaken met elkaar te verbinden.

- Ontwikkeling van schonere brandstoffen is niet alleen goed voor onze economie, maar ook voor ons milieu.
- Ontwikkeling van betere behandelmethoden van zieke mensen, geeft hen niet alleen een beter leven, maar zorgt er ook voor dat ze weer eerder aan het werk kunnen.
- Gebruik van gewassen uit de landbouw in plaats van olie als grondstof voor de industrie. Dat is niet alleen economisch gunstig, maar levert ook een bijdrage aan natuurbeheer, ontwikkeling van het platteland en zelfs kansen voor armere delen van de wereld.

En zo kan ik doorgaan.

Daarom hamer ik op innovatie. Daarom moet Nederland aanwezig zijn op de groeimarkten van de toekomst: energie, duurzaamheid, gezondheidszorg.

Innovatie is veel méér dan 'high tech' en hogere groeicijfers.

Voor nieuwe initiatieven is de basis gelegd: met het nieuwe zorgstelsel, met onderwijsbeleid dat ons bevrijdde van een min of meer dwingend opgelegde

basisvorming en studiehuis. Hervormingen moeten nu worden verzilverd.
Beroepstrots moet hersteld. Dat maakt werken in de zorg en het onderwijs weer aantrekkelijk. Dat komt de kwaliteit alleen maar ten goede.

Onze hervormingen legden de basis voor de investeringsagenda van de toekomst.

Het huis is verbouwd, wij willen ons nú richten op de kwaliteit van de inrichting.

Ik maak de keuze voor Nederland. En ik ga graag het gevecht aan. Om ervoor te zorgen dat Nederland in 2007 weer de keuze voor het CDA maakt.

Er is veel te kiezen.

De keuze is helder: de agenda van het verleden of de agenda van de toekomst.

Het CDA wil verder kijken dan het hier en nu.

Verder kijken dan het eigenbelang.

Een samenleving gebaseerd op gerechtigheid, gespreide verantwoordelijkheid, solidariteit en rentmeesterschap.

Dat zijn onze idealen. Daar zet ik mij met hart en ziel voor in.

Voor het land waar ik trots op ben.

Voor de partij waar ik trots op ben.